

«Спочатку лунають слова, а потім руйнуються міста»

**Відкритий лист від Дирекції Інституту славістики Польської академії наук
у відповідь на напад Росії на будівлю Президії Української академії наук**

Шановні пані та панове, шановні колеги,

В останні тижні посилюються жорстокі атаки Росії на цивільну інфраструктуру України. Не минає й дня, щоб ми не чули зі ЗМІ про нові теракти, пожежі та жертви. Вчора ми отримали жахливі новини про напад Росії на президію Національної Академії Наук України. Це місце, з яким пов'язані багато наших колег, що творять також і європейську науку та академічну спільноту. Цей акт насильства, спрямований проти самої ідеї знання, співпраці та пошуку істини, є спробою завдати ще одного жорстокого удару та остаточного нападу на основи української спільноти, спробою розірвати культурну та інтелектуальну тяглість країни, яку Росія намагається зламати вже багато років.

Парадоксально, цей напад свідчить про безсильну, сліпу агресію Росії, яка вже не може нічого створити, тільки руйнувати; про брутальну силу, яка у 21 столітті має бути соціальним та культурним пережитком, а не засобом вирішення міжнародних проблем та конфліктів. Співробітники та співробітниці Національної Академії Наук України перебували в будівлі в момент нападу, бо попри війну, погрози та надзвичайно складні умови, вони продовжують працювати. Незважаючи на щоденні теракти, пожежі та жертви; незважаючи на страх та хаос. У цьому справжня сила наших друзів з України, які захищають не лише свою землю, а й найвищі цінності. Військова агресія на Україну – це атака на основи, які захищають усіх нас. Тому наша солідарність – це не жест, а обов'язок.

Війна, що йде в Європі, одразу за нашими південно-східними кордонами, залишає на нас глибокі сліди. Зростає відчуття загрози та необхідність «захищати свою гідність» легко призводить до втрати контролю над тим, як ми відчуваємо та як ми діємо. У такі часи ми стаємо особливо вразливими до дезінформації та маніпуляцій, що проявляється в ескалації актів насильства, найчастіше спрямованих проти людей українського походження, які проживають у Польщі.

Ми повинні оберігати етичні основи нашого суспільного життя: ясність розуму, відповідальність за свої слова та повагу до інших. Саме це захищає нас від страху та гніву, які хтось намагається в нас посіяти. Саме це дозволяє нам сказати «ні» ворожості: спокійно, твердо та мужньо, що важче ніж мовчання, але необхідне для збереження нашої людяності.

Ми пишемо цього листа як дослідниці та директорки Інституту славістики Польської академії наук. Нагадуємо, що наука не має національних кольорів. Гуманітарні науки – в тому числі славістика – завжди зосереджувалися на людській особистості: її досвіді, крихкості, але також силі духу та гідності. Гуманітарні науки – це зобов'язання. Гуманітарні науки – це емпатія, пам'ять і совість, які більш тривалі, ніж насильство та залякування. Ми засуджуємо агресію проти цивільного населення. Ми не приймаємо дискримінації, інсинуації

чи мови ненависті Ми закликаємо бути відповідальними у словах. Бути емпатичними в судженнях. Бути мужніми, щоб захистити тих, хто потребує підтримки сьогодні. Бути порядними, що є найпростішою і водночас найскладнішою формою добра.

Професор Ева Голаховська

Професор Кароліна Бєленін-Ленчовська

Доктор Малгожата Каснер